

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
Szakterület	Pszichológia
Képzési szint	Alapképzés (Licenz)
Szak / Képesítés	Pszichológia – magyar nyelven Pszichológus/ Képesítés kód: L060080010

2. A tantárgy adatai

A tantárgy neve		Az emberi viselkedés genetikája					
Az előadásért felelős tanár neve		Dr. Kiss Szidónia docens					
A szemináriumért felelős tanár neve		Dr. Kiss Szidónia docens					
Tanulmányi év	I.	Félév	I.	Értékelés módja	Vizsga	Tantárgy típusa	Szaktantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

Heti óraszám	4	melyből: előadás	2	szeminárium/labor	2
Tantervben szereplő össz-óraszám	5	melyből: előadás	2	szeminárium/labor	28
	6		8		
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					2
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					2
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					1
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					1
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
Egyéni munka össz-óraszama	70				
A félév össz-óraszama	154				
Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">•
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">•

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">• A pszichológia tárgykörébe tartozó alapfogalmakkal való műveletvégzés• A pszichológiában előforduló problémás helyzetek és lehetséges megoldások kritikus felmérése• A személy, csoport és szervezet pszichológiai felmérése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">• A szakma gyakorlására érvényes deontológiai elveknek megfelelő szakmai feladatvégzés• Hatékony munkavégzési eljárások alkalmazása különböző hierarchikus szinteken működő, multidiszciplináris csoportokban• A szakmai kompetenciáknak a társas környezet dinamikájához való igazítása, a folyamatos fejlődés iránti szükséglet (ön)értékelése révén

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">• Az általános és szakterülethez tartozó fogalmak, elméletek és alapvető módszerek ismerete és megértése; ezeknek megfelelő használata a szakmai közlésben• Az alapismereteknek az általános területhez tartozó különböző típusú fogalmak, helyzetek, folyamatok, tervek, stb. megmagyarázására és értelmezésére való használata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none">• A sajátosan a pszichológia, általánosan pedig a társadalomtudományok tárgykörébe tartozó fogalmak, elméletek és alapvető módszerek szakmai közlés során történő megfelelő használata• Pszichológiai jelenségek magyarázata és értelmezése, a területhez tartozó fogalmak és alapvető elméletek megfelelő használata által• A pszichológia tudományára jellemző alapvonások, főbb paradigmák és módszertani irányzatok leírása• Az információk minőségének értékelése és a használt fogalmaknak terület, kiterjesztés és meghatározás, illetve a kontextus igényeinek megfelelő hierarchizálása• A tények és elméletek magyarázata és értelmezése, a területre jellemző alapismeretek, valamint az egyéni módon szerzett információk és megfigyelések révén• A pszichológiában ismert főbb elméleti megközelítések (viselkedéses, biológiai, kognitív, evolúciós, humanisztikus, pszichodinamikus és társadalmi-kulturális) összehasonlító elemzése

8. A tantárgy tartalma

Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Bevezetés. Történeti áttekintés. Genetikai alapfogalmak	Előadás	
2.A gének expressziója. Géninterakciók. Epigenetika	Előadás	
3.Citogenetikai alapfogalmak. Mitózis	Előadás, powerpointos bemutató	
4.Mutációk	Powerpointos bemutató	
5.Autoszómális domináns öröklődés. Kodominancia, inkomplett dominancia	Powerpointos bemutató	
6.Autoszómális recesszív öröklődés. Vérkonházasság. X-hez kötött öröklődés	Powerpointos bemutató	
7.Y-kromoszómához kötött öröklődés. Poligénes öröklődés, multifaktoriális kóreredit	Powerpointos bemutató	
8.Down-szindróma. Turner-szindróma. X-poliszómiák	Ismeretek összegzése	
9.Klinefelter-szindróma. Interszexualitás, homoszexualitás, transzszexualitás	Powerpointos bemutató	
10.Fragilis-X szindróma. Rett-szindróma. Williams-szindróma	Előadás, powerpointos bemutató	
11.Angelman- és Prader-Willi szindróma. Enzimopátiák	Előadás, powerpointos bemutató	
12.Autizmus. Az ADHD öröklődése. Öröklődő neurológiai betegségek	Előadás, powerpointos bemutató	
13.Gyermekkori neuropszichiátriai rendellenességek biológiai háttere	Előadás, powerpointos bemutató	
14.A diszlexia és diszgráfia öröklődése	Előadás, powerpointos bemutató	

Könyvészet

Czeizel E. (2001). A gének titkai. Paginarium Kiadó, Budapest

Kiss Sz. (2008). Genetikai kérdések a gyógypedagógiában. Presa Universitară Cluj

Lopez-Ibor, J.J., Gaebel, W., Maj., Sartorius, N. (2002). Psychiatry as a Neuroscience. John Wiley & Sons Ltd.

Milunsky, A. (2003). Sorsdöntő génjeink. Galenus Kiadó, Budapest

Panskepp, J.C. (2003). Textbook of biological Psychiatry. John Wiley & Sons Ltd.

Papp Z. (1995). Klinikai genetika. Golden Book Kiadó, Budapest

Power, M. (2004). Mood disorders. A handbook of science and practice. John Wiley & Sons Ltd.
 Ridley, M. (2002). Génjeink. Akkord Kiadó, Budapest
 Stefan, M., Travis, M., Murray, R.M. (2002). An Atlas of Schizophrenia. The Parthenon Publishing Group
 Weaver, R.F., Hedrick, P.W. (2000). Genetika. Panem Kiadó, Budapest

Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Genotípus – fenotípus kapcsolat	Ismeretek szóbeli felmérése	
2.Transzkripció, transláció	Megbeszélés	
3.Epigenetika	Ismertetés, megbeszélés	
4.Mutagén tényezők	Számonkérő megbeszélés	
5.Aneuploidiák	Ismeretfelmérő teszt	
6.Genetikai betegségek	Ismeretek szintézise	
7.Multifaktoriális kóreredit	Megbeszélés	
8.Down-szindróma	Ismeretfelmérő teszt	
9. Rett-szindróma. Williams-szindróma	Ismeretek szintézise	
10. Enzimopátiák	Ismeretek szintézise	
11.Öröklődő neurológiai betegségek	Megbeszélés	
12.Pszichiátriai genetika	Ismeretfelmérő teszt	
13.Beszédzavarok genetikája	Ismeretek szintézise	
14.Tanulási zavarok	Összefoglaló megbeszélés	

Könyvészet

Kiss Sz. (2001). Az értelmi képességek és a tehetség kialakulása a törzsfajlás és az egyedfejlődés során – genetikai aspektusok. EPSZ, II/3, 87-97
 Kiss Sz. (2002). A Down-szindróma genetikai természete. EPSZ, III/2, 225-233
 Kiss Sz. (2003). Az autizmus neurológiai és genetikai háttere. EPSZ, IV/3, 271-287
 Kiss Sz. (2004). Humángenetika. Erdélyi Tankönyvtanács, Kolozsvár
 Milunsky, A. (2003). Sorsdöntő génjeink. Galenus Kiadó, Budapest

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A Romániai Pszichológusok Kollégiuma, a szabadalommal rendelkező Pszichológusok Deontológiai Kódexe (www.copsi.ro) és a 213/2004-es Törvény alkalmazási feltételeiben megfogalmazott elismerési eljárásoknak megfelelően
- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.mncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	Értékelési kritériumok	Értékelési módszerek	Aránya a végső jegyben
--------------------	------------------------	----------------------	------------------------

Előadás	Teszt	Ismeretfelmérő tesztek	10%
	Vizsga	Írásbeli vizsga	70%
	Tudományos dolgozat megírása	Tudományos dolgozat bemutatása	20%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Az oktatás formája: az előadások 30%-a és a szemináriumok 15%-a online szinkron formában valósul meg

- A szemináriumok 80 %-án való részvétel kötelező

- Ha a végső jegy 70%-át alkotó írásbeli vizsgán nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a többi, fentebb megjelölt 30%-os előírásoknak eleget tett.

A gyakorlati dolgozat(ok) leadása és bemutatása kötelező, kizáró jellegű, a vizsgára való jelentkezés előfeltétele. A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén, illetve a vizsgázás közben történő együttműködés, másolás esetén, a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap.

- A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban és pót-pótvizsga időszakban nem pótolhatóak.

- Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre vagy pót-pótvizsgára jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük.

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2022. szept.10.

Dr. Kiss Szidónia docens

Dr. Kiss Szidónia docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2022.10.03

Dr. Kotta Ibolya adjunktus

